

ПРОФІЛЬНЕ НАВЧАННЯ ЯК УСПІШНА УМОВА СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ

*Грицюк Т.В., кандидат
біологічних наук, доцент,
в.о.завідувача кафедри змісту і
методик навчальних предметів
ТОКІППО*

Загальнодержавна стратегія передбачає оновлення мережі загальноосвітніх навчальних закладів для:

- забезпечення рівного доступу до якісної освіти;
- створення розвиваючої моделі навчального процесу;
- інформатизації соціально-педагогічного середовища;
- особистісного спрямування всіх внутрішньо - шкільних виховних засобів.

Одним із пріоритетних завдань реформування освіти в Україні є організація профільного навчання у старшій ланці загальноосвітньої школи. Це питання знайшло відображення у Законі України «Про загальну середню освіту», а також у Концепції профільного навчання в старшій школі.

Входження української освіти до європейського освітнього простору потребує реформування всіх її ланок і насамперед загальної середньої освіти.

Саме профільне навчання сприяє:

- поширенню індивідуалізації та диференціації;
- упровадженню інформаційних технологій, дистанційного навчання та інших педагогічних інновацій;
- здійсненню неперервної професійної освіти, що є гарантією успішної соціалізації особистості та основою соціально-економічного розвитку суспільства.

Профільне навчання – вид диференціації й індивідуалізації навчання, що дає змогу за рахунок змін у структурі, змісті й організації освітнього процесу повніше враховувати інтереси, нахили

і здібності учнів, їх можливості, створювати умови для навчання старшокласників відповідно до їхніх освітніх і професійних інтересів і намірів щодо соціального і професійного самовизначення.

Мета профільного навчання — забезпечення можливостей для рівного доступу учнівської молоді до здобуття профільної та допрофесійної підготовки, неперервної освіти впродовж життя, виховання особистості, здатної до самореалізації, професійного зростання й мобільності в умовах реформування сучасного суспільства. Профільне навчання спрямоване на формування ключових компетентностей старшокласників, набуття ними навичок самостійної науково-практичної, дослідницько-пошукової діяльності, розвиток їхніх інтелектуальних, психічних, творчих, моральних, фізичних, соціальних якостей, прагнення до саморозвитку та самоосвіти [1].

Основні завдання профільного навчання

- створення умов для врахування й розвитку навчально-пізнавальних і професійних інтересів, нахилів, здібностей і потреб учнів старшої школи в процесі їхньої загальноосвітньої підготовки;
- забезпечення наступності між загальною середньою та професійною освітою, можливості отримати професію;
- сприяння професійній орієнтації і самовизначенню старшокласників, соціалізації учнів незалежно від місця проживання, стану здоров'я тощо;
- здійснення психолого-педагогічної діагностики щодо визначення готовності до прийняття самостійних рішень, пов'язаних з професійним становленням;
- сприяння у розвитку творчої самостійності, формуванні системи уявлень, ціннісних орієнтацій, дослідницьких умінь і навичок, які забезпечать випускнику школи можливість успішно самореалізуватися;
- продовження всебічного розвитку учня як цілісної особистості, його здібностей і обдарувань, його духовності й культури, формування громадянина України, здатного до свідомого суспільного вибору [2,3].

З метою задоволення запитів учнів щодо підготовки у вищі навчальні заклади, де серед вступних іспитів є біологія та хімія, у

2013 – 2014 році з ініціативи Тернопільського управління освіти та Тернопільської загальноосвітньої школи I-III ступенів №15 у місті було реорганізовано Тернопільську загальноосвітню школу I-III ступенів №15 у Тернопільській НВК «Загальноосвітня школа I-III ступенів-медичний ліцей №15».

Згідно з Концепцією профільного навчання в старшій школі [1], допрофільна підготовка у Тернопільському НВК «Загальноосвітня школа I-III ступенів-медичний ліцей №15» здійснюється у 8-9-х класах із метою професійної орієнтації учнів, сприяння у виборі ними напряму профільного навчання у старшій школі. Поглиблене вивчення предмета «Біологія» (по 4 год. у 8 та 9 класах), крім розширення й поглиблення змісту, сприяє формуванню стійкого інтересу до предмета, розвитку відповідних здібностей та орієнтації на професійну діяльність, де й використовуються одержані знання.

Паралельно з реорганізацією між Тернопільським державним медичним університетом ім. І.Я. Горбачевського і ТНВК «Загальноосвітня школа I-III ступенів-медичний ліцей №15» було укладено угоду про надання наукового супроводу при вивченні деяких навчальних дисциплін у вигляді навчально-факультативних курсів:

- Основ загальної і медичної інформатики (11 кл.);
- Фізіології людини і тварини (10-11 кл.);
- Хімія і медицина (10 кл.);
- Латинська мова (10-11 кл.);
- Медичні аспекти у біології (11 кл.).

Правильний вибір професії – одна з важливих умов успішної соціалізації. Серед учнів медичного ліцею було проведено анкетування з метою з'ясування деяких питань щодо вибору майбутньої професії. Так, на питання «Що спонукало тебе до вибору профілю навчання?» 65% десятикласників і 60% одинадцятикласників дали відповідь, що інтерес до предметів. Запитання «Чого ви прагнете досягти, навчаючись у профільному класі?» спонукало 52% учнів 10 класу і 63% учнів 11 класу відповісти: «Правильно обрати майбутню професію, розкрити свої здібності». Також більше половини опитаних ствердили, що навички

і знання, які вони здобувають, навчаючись в ліцеї, знадобляться в їх майбутній професії.

Дієвість профільного навчання і якість здобутої освіти підтверджують перші (2014-2015) випускники ліцею. Із 21 учня 10 (47,6%) здавали ЗНО з хімії. Із них поступили: в Київський національний університет ім. Т.Г.Шевченка - 1 учень, в Тернопільський державний медичний університет – 6 учнів, в Тернопільський національний технічний університет – двоє і один учень став студентом Київського медичного коледжу.

У 2015-2016 навчальному році ліцейний випускний клас мав 23 випускники. Із них 13 (56,5%) дітей обрали ВНЗ із вступними іспитами біологія та хімія. Так, шість учнів стали студентами ТДМУ ім. І.Горбачевського, троє випускників поступило в ТНПУ на хіміко-біологічний факультет, у Львівський університет (спеціальність ветеринарна медицина) поступило двоє, а ще двоє стали студентами КНУ ім. Т.Г. Шевченка (інститут біології).

Гордістю ліцею став цьогорічний випускник Тарговський Богдан, який ста одним із семи випускників на Україні, котрі здали два ЗНО на 200 балів (хімію та біологію).

Отже, у ТНВК «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів-медичний ліцей №15» з метою успішної соціалізації створені засади для реалізації профільного навчання:

- наявність високоякісної системи відбору учнів на основі вільного вибору профілю навчання дітьми (крім бажуючих учнів, що навчаються в допрофільних 9 класах цього закладу, влітку за результатами тестів з біології, хімії, диктанту з української мови проводиться набір учнів до 10-го (ліцейного) класу (біолого-хімічного профілю);

- високий рівень мотивації до навчання в учнів;
- урахування потреб учнів при складанні навчального плану;

- готовність педагогічного колективу до здійснення профільної освіти: високий рівень володіння навчальним матеріалом і методикою викладання предмета, розуміння кожним учителем необхідності впровадження інноваційних технологій у навчально-

виховний процес, здатність до безперервного самовдосконалення та професійного розвитку;

- постійна робота, спрямована на формування позитивного іміджу закладу.

Сьогодні у суспільстві цінується вміння раціонально планувати свою діяльність, нестандартно мислити, генерувати творчі ідеї для отримання принципово нового рішення. Інакше кажучи, майбутньому фахівцю необхідне володіння методами творчого пошуку і наукових досліджень [4]. На сучасному етапі розвитку суспільства виникла необхідність звернення до особистості дитини, вивчення індивідуального розвитку, створення умов для саморозкриття й самореалізації. Робота педагогічного колективу школи-ліцею і викладацького складу ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського сприяє вирішенню старшокласниками проблеми професійного самовизначення.

ЛІТЕРАТУРА

6. Василенко Н. Моделювання діяльності профільно-компетентнісного навчального закладу / Надія Василенко // Завуч. — 2012. — № 1. — С. 1—13.3. Онаць О. Профільне навчання: проблеми і перспективи / О. Онаць // Директор школи. — 2010. — № 13. — С. 6-9.
7. Годкевич Л. Першочергові завдання при впровадженні профільного навчання / Людмила Годкевич // Директор школи. - Січень 2011. - №1 (49). - С.11-16.
8. Ковальська Н. Профільність навчання – соціальний захист молоді людини / Ніна Ковальська, Людмила Денисюк, Тетяна Пастух // Завуч. — 2013. — № 11. — С. 4—48.
1. Концепція профільного навчання в старшій школі: наказ Міністерства освіти і науки України від 11.09.2009 р. № 854. / Міністерство освіти і науки України // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – К. : Педагогічна преса, 2009. — № 28—29. — 64 с.

2. Олексюк О.Р. Аналіз використання електронних ресурсів у науково-дослідній роботі майбутніх вчителів інформатики /О.Р. Олексюк // Наукові записки. Сер.: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної / наук. ред. В. Радул ; редкол. : С.Величко, В.Вовкотруб, В.Кушнір [та ін.]. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2014. – Вип. 5.Ч.2. – С. 43-49.

СОЦІАЛІЗАЦІЯ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

**Смерека Г.І., методист
кафедри змісту і методик
навчальних предметів
ТОКІППО**

*Освіта, яка не вчить жити успішно в сучасному світі, не має ніякої цінності. Кожен із нас приходить у життя з природженою здатністю жити щасливо й успішно. А ми повинні збагатити цю здатність знаннями і навичками, які допомогли б нам її реалізувати якомога ефективніше.
(Р.Т.Кіосакі)*

Соціалізація - процес становлення особистості, поступове засвоєння нею вимог суспільства, придбання соціально значимих характеристик свідомості і поведінки, які регулюють її взаємини із суспільством.

Молода людина - це особистість, а особистість - це результат соціального становлення індивіда шляхом подолання труднощів і накопичення власного життєвого досвіду. Вроджена геніальність автоматично не гарантує того, що людина стане великою особистістю. Вирішальну роль відіграє соціальне середовище, в яке